

EESTI MITTETULUNDUSÜHINGUTE JA SIHTASUTUSTE LIIDU TEGEVUS 1999. AASTAL

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu tegevuse peamine eesmärk on avalikes huvides tegutsevate mittetulunduslike organisatsioonide tegevuse arendamine ja kodanikeühiskonna tähtsuse teadvustamine Eestis. Seda nii seadusloome kui ka koolituse, uurimisprojektide ja infoteenuste pakkumise kaudu.

1999. aasta oli Liidule väga sündmusterohke ja tööküllane.

Liidu üldkogu oli koos 9. juunil 1999. Tallinna Matkamajas, kus kinnitati 1998. a. tegevus- ja finantsaruanne ning arutati uue põhikirjaga seonduvat, ja 13. oktoobril 1999. Avatud Eesti Fondis, mil võeti vastu Liidu uus põhikiri, mille alusel muutus Liidu juhtimisstruktuur ning valiti üheksaliikmeline Liidu nõukogu ja nõukogu otsusega ka 26. oktoobril uus juhatus.

Liidu juhatus käis tegevusaasta jooksul koos 8 korda, tegevusaastal loodud nõukogu 3 korda.

Liikmeid oli aasta alguses 113, aasta lõpuks 122 .

EMSLi tegebüroos töötab 8 palgelist töötajat, kelledest 5 on osalise tööajaga (sh koristaja). Liit sai aasta esimesel poolel kasutada ühe Ameerika Rahukorpuse vabatahtliku abi.

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit on esindatud alljärgnevates institutsioonides:

Sundlõpetamise ekspertnõukogu **Justiitsministeeriumis, Avaliku Sõna Nõukogus;**

EL eelstruktuurivahendite kasutamise riikliku arengukava peatüki "Regionaalse arengu kava" koostamise komisjon Siseministeeriumis; Kriminaalpreventsiooni riikliku programmi alaprogrammi "Kuriteoohvrite abistamise süsteemi kujundamine" nõukogu Sotsiaalministeeriumis; Tallinna Linna hoolekandeteenust ostvas komisjonis; Välisministrit EL liitumise küsimustes nõustav Konsultatiivnõukogus.

EMSL-I TEGEVUS 1999. AASTAL TEGEVUSVALDKONDADE LÕIKES

1. EMSL Infoprogramm:

Teabealase töö praktiliseks teostamiseks on loodud **EMSLi Infokeskus.**

Infokeskus on avatud kahel päeval nädalas ja seda külastavad nii EMSLi liikmesorganisatsioonid, kui ka mittetulunduslike organisatsioonide, kohalike omavalitsuste esindajad, samuti eraisikud.

Infokeskuse raamatukogus on üle 500 mittetulundussektorit kajastavat põhiliselt välisabina saadud trükist. Samas on võimalik saada konsultatsioone mittetulundusorganisatsioonide asutamise, tegevuse rahastamise, tegevusstrateegia väljatöötamise, organisatsiooni juhtimise, organisatsiooni avalike suhete korraldamise jm teemadel.

Eraldi väga oluliseks tööloiguks on juriidilise teenuse pakkumine – mittetulunduslike organisatsioonide abistamine juriidilistes ja maksustamise küsimustes, asutamisdokumentide koostamisel ja vormistamisel. 1999. aastal lisandus raamatupidamis- alase teenuse pakkumine, mis leidis organisatsioonide hulgas väga elavat kasutust.

Kuna äristruktuurides on sarnased teenused väga kallid, siis pöörduakse abi saamiseks väga sageli meie poole. EMSL- il on selle teenuse pakkumine saanud võimalikuks tänu **ÜRO Arenguprogrammi Eesti Esinduse** abile.

Huvilistel on võimaldatud kasutada Infokeskuse arvuteid endale vajaliku teabe leidmiseks ning EMSLi mittetulunduslike organisatsioonide andmebaasi, et leida koostööpartnereid nii Eestis kui ka välismaal.

Samuti on võimalik hankida infot EMSL koduleheküljelt aadressil <http://www.ngo.ee>.

Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu Infokeskuse teenuste kasutamine 1999. aastal jagunes alljärgnevalt:

külastajaid telefoni e-mailide KOKKU

päringuid päringuid

Üldinfo sektori kohta 40 135 131 **306**

Seadusandlus 240 335 103 **678**

Rahastamine 226 281 112 **619**

Raamatukogu kasutamine 96 67 95 **258**

Info Liidu kohta 134 158 69 **361**

Muu 156 460 75 **688**

Koguarv 892 1348 585 2910

Juristi poolt antud konsultatsioone oli 247 tundi 207-le kliendile.

Raamatupidaja konsulteeris raamatupidamis- ja maksualastes küsimustes 188 organisatsiooni esindajaid 183 tunni ulatuses.

Aasta esimesel poolel oli põhirõhk üldküsimustel, aasta teisel poolel anti spetsiifilisemaid konsultatsioone. Lisandusid telefonikonsultatsioonid.

Infokeskuse raamatukogu on täiendatud pidevalt uute erialaste raamatutega välisriikidest. Siin on meid peamiselt abistanud **Euroopa Fondide Keskus Orpheuse programm** ja ÜRO Arenguprogrammi Eesti Esindus.

Infoteenuste pakkumine meie küllastajatele on saanud võimalikuks peamiselt **EV riigielarvelisele ning Charles Stuart Motti Erafondi** toetusele.

Kõik teabeteenused on Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu Infokeskuse küllastajatele tasuta.

EMSL üheks väga oluliseks tööloiguks on spetsiifiliste õppematerjalide koostamine ja väljaandmine.

1999.a valmisid käsiraamatud "Mittetulundusorganisatsioonide raamatupidamine", "Strateegiline planeerimine"(eesti ja vene keeles). Infovoldikud: "Mittetulundusorganisatsiooni asutamine", "Mittetulundusorganisatsiooni maksustamine", "Mittetulundusorganisatsiooni raamatupidamine". Samuti koostati hulgaliselt koolitusmaterjale. 1x kvartalis ilmus EMSLi Uudisteleht

1999.a oli murranguline Liidu teenuste viimisel väljaspoole Tallinnat. Nimelt tänu **Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi** rahalisele toele avati aasta lõpus 7 mittetulundusorganisatsioonide nõustamis- ja infokeskust ning 2 infopunkti üle Eesti. Keskused on EMSLi lepingupartnerid ja moodustavad mittetulundusorganisatsioonide nõustamiskeskuste üle-Eestilise võrgustiku, keskuste asukohaga Kiviõlis, Paides, Võrus, Kuressaares, Kärdlas, Haapsalus, Viljandis, Tartus ja Narvas.

Keskuste ülesandeks on toetada kodanikualgatust ja mittetulundusorganisatsioonide koostööd organisatsioonide nõustamise, koolituse ning informatsiooni kogumise ja levitamise kaudu. Samuti koguvad keskused regulaarselt informatsiooni oma tegevuspiirkonna mittetulundusorganisatsioonidest ja arendavad kohapealset koostööd nii kohaliku omavalitsuse, kui ka ettevõtluse esindajatega.

II EMSL Koolitusprogramm

Liidu koolitusprogrammi eesmärgiks on aidata mittetulundusühingutel ja sihtasutustel tõhusamalt saavutada oma eesmärgid. Koolitusseminaride temaatika on väga lai, alates kasumitaotluseta organisatsioonide tegevust reguleerivast seadusandlusest ja maksupoliitikast kuni *managemendi*, avalike suhete ning suhtlemiskoolitusteni.

Pooled EMSL-i poolt läbi viidud koolitusüritused on toimunud väljaspool Tallinnat – Tartus, Viljandis, Pärnus, Paides, Võrus, Narvas ja Sillamäel. Oma tegevusega oleme püüdnud toetada aktiivsete inimeste tegevust regioonides, võimaldades neil täiendada ennast kohapeal.

Kokku osales Liidu erinevatel koolitusüritustel 1999.a. 1067 inimest.

Teabepäevade teemad osavõtjate lõikes:

Teema Seminaride arv Osavõtjate arv

Seadusandlus 3 18

Maksupoliitika 2 52

Raamatupidamine 2 54

Rahataotluste vormistamine 4 45

Suhted avalikkusega 3 32

Strateegiline planeerimine 1 11

Personalitöö 2 25

Juhtimine ja meeskonnatöö 1 12

Kokku 18 249

2-päevased seminarid toimumiskoha ja osavõtjate arvu ning rahastajate lõikes:

Teema Asukoht Rahastaja Osavõtjate arv

Koostöö kohalike omavalitsustega Kolga PHARE 18

Koostöö ülikoolidega Tallinn PHARE 22

Koostöövõimalused USA Rahukorpusega Pärnu USA Rahukorpus 38

Vaba ajakirjandus ja kolmas sektor Sagadi Avatud Eesti Fond 8

Vaba ajakirjandus ja kolmas sektor Tallinn Avatud Eesti Fond 20

MTÜd, kui avaliku poliitika kujundajad Pärnu Avatud Eesti Fond 19

MTÜd, kui avaliku poliitika kujundajad Haapsalu Avatud Eesti Fond 27

MTÜd, kui avaliku poliitika kujundajad Tartu Avatud Eesti Fond 47

MTÜd, kui avaliku poliitika kujundajad Viljandi Avatud Eesti Fond 39

MTÜd, kui avaliku poliitika kujundajad Sillamäe Avatud Eesti Fond 17

Regionaalkeskuste koordinaatorite koolitus Tallinn BAPF 16

Kokku 271

Kokku seminare 11

1999.a augustis korraldas EMSL Laulasmaal Avatud Eesti Fondi finantseerimisel mittetulundusorganisatsioonide esimese suvekooli "**Vabadus, vastutus ja koostöö**" millest võttis osa **96 inimest**.

Kokkutuleku eesmärgiks oli eelkõige tõsta mittetulundusorganisatsioonide koostöövalmidust ja avatust. Ühel päeval toimus meeskonnatöö koolitus, mis aitas inimestel üksteisega paremini tutvuda ning välja tuua liidrite olemasolu ning koostöövalmiduse. Ürituse pearõhk oli teisel päeval toimunud aruteludel ning töögruppide diskussioonidel. Töögrupe oli 5:

mittetulundusorganisatsioonid ja riik

mittetulundusorganisatsioonid ja omavalitsus

mittetulundusorganisatsioonid ja äri sektor

mittetulundusorganisatsioonid ja mittetulundusorganisatsioonid

mittetulundusorganisatsioonid ja rahvusvahelised organisatsioonid

Töögruppide eesmärgiks oli anda inimestele võimalus vahetada mõtteid erinevate koostöövõimaluste üle.

Esimese Eesti mittetulundusorganisatsioonide konverentsi ja messi "Ühiskond teelahkmel" koolitusprogramm

osalejaid

Mittetulundussektor ja maksupoliitika 60

Mittetulundusorganisatsioonid ja seadusandlus 27

Organisatsiooni rahastamise allikad ja võimalused 56

Eduka suhtlemise alused 41

Töödigusest ja organisatsiooni kultuurist mittetulundusorganisatsioonidele 31

Kasumitaotluseta organisatsiooni suhted avalikkuse ja meediaga 35

Infovahetuse tähtsus ja selle organiseerimine 18

Töö vabatahtlikega 26

Organisatsiooni marketing ja tegevusstrateegia väljatöötamine 29

Kokku 323

Osavõtt koolitusseminaridest on avatud kõigile huvilistele. Juhul, kui seminari toimumine sai võimalikuks tänu erafondidele või välisabiprogrammidele, on osalemine seminaridel tasuta. Teabepäevade osavõtu maks on 500 EEK, kusjuures Liidu liikmed saavad osaleda 1/3 hinnaga. Samas on võimalik EMSLilt vastavalt organisatsiooni vajadustele ja eripäradele ka tellida koolitust.

EMSL-ilt tellitud koolitused

Töö juhatusega Eesti Paeliit 10

Juhtimine ja rahastamine Eesti Liikumispuuetega Inimeste Liit 25

Rahastamise allikad ja võimalused Tallinna Töö- ja Tehnikaõpetajate Selts 43

Rahastamise allikad ja võimalused Andras 20

Rahastamise allikad ja võimalused Pärnu Ärikolledz 30

Kokku 128

Esinemised: EMSL-i töötajad on tutvustanud oma töid ja tegemisi ning Eesti kolmanda sektori hetkeolukorda erinevatele auditooriumitele Tallinna Pedagoogilises Ülikoolis, Tallinna Tehnikaülikoolis, Tartu Ülikoolis, Eesti Haldusjuhtide Instituudis, Eesti Majandusjuhtide Instituudis, Eesti Kõrgemas Kommertsikoolis, Eesti Rahvakultuuri Keskuses.

26.-27. novembril toimus Tallinnas Sakala Keskuses esimene mittetulunduslike organisatsioonide **konverents-mess "Ühiskond teelahkmel"**. Põhieesmärgiks oli teadvustada Eesti ühiskonnale mittetulundussektori rolli ning leida uusi väljundeid selle arendamiseks. Kokku osales konverentsil üle 600 osavõtja. Messil tutvustas end 63 organisatsiooni. Osavõtjatel oli võimalus osa võtta mitmetest sessioonidest, jälgida kahte plenaaristungit, saada osa koolitustest ja suhelda omavahel.

Konverentsi-messi korraldas EMSL koostöös Avatud Eesti Fondi ja Balti-Ameerika Partnerlusprogrammiga.

III. Eesti Vabatahtlike Keskus

1999 a. jätkas hoogsat tegutsemist Eesti Vabatahtlike Keskus, edendades oma eesmärgipärast tegevust üle Eesti tutvustades vabatahtlikkuse ideed laiemale üldsusele, jagades vabatahtlike tegevust kajastavat infot ning jätkates vabatahtlike ja nendega tegelevate inimeste koolitamist.

Detsembriks oli Eesti Vabatahtlike Keskuses end registreerinud **143 vabatahtlikku** ning organisatsioonidesse paigutatud 43 vabatahtlikku + erinevad lühiajalised tegevused EVK poolt ning pakkumised erinevate organisatsioonide poolt, kuhu leitud vabatahtlikud – 57. Aasta jooksul viidi läbi 2 kampaaniat – kevadel "**Jõud muuta**" ja sügise hakul "**Mets puhtaks**". Keskuse põhitegevust rahastab **Avatud Eesti Fond**.

Lisaks viis keskuse 1999.a läbi mitmeid alaprogramme. **EL Phare Demokraatia**

Programmi toel ja koostöös **Tallinna Pedagoogilise Ülikooli ja Eesti**

Sisekaitseakadeemiaga alustati pilootprojekti "**Teenistusõpe**" e. endise nimega Kodanikuühiskonna Arendamise Programm (KAP).

Programmi eesmärk on ühendada ülikoolide teoreetilised loengud praktilise tegevusega kolmanda ja avaliku sektori organisatsioonides – üliõpilane teeb organisatsioonis ühe semestri jooksul 60 tundi vabatahtlikku tööd (u. 1 päev nädalas), täites seal vastastikuse kokkuleppe alusel määratletud ülesandeid.

Koostöös **Eesti Justiitsministeeriumiga** toimus vabatahtlike kriminaalhooldusabiliste värbamine ja koolitamine. Vabatahtlike kriminaalhooldusabiliste värbamise üleskutsele

vastas kokku u. 70 inimest, kellest intervjuude alusel välja 39, kellest 33 osalesid vabatahtlike kriminaalhooldusabiliste koolitusel.

Eesti Vabatahtlike Keskus töötas välja ja viib läbi koolitusseminari "Noored ja 3. sektor", mille eesmärgiks on levitada vabatahtlikkuse ideed ning teavitada vabatahtliku tegevuse võimalustest kogu Eesti gümnaasiumiõpilasi. Seminar lõpeb praktilise tegevusega mõne mittetulundusühingu hüvanguks.

(Detailsem informatsioon Vabatahtlike Keskus tegevusest vt. lisa 1)

Projekt "Eesti valitsusväliste organisatsioonide jätkusuutlikkuse tugevdamine".

Projekti tegvused võib jagada kolmeks : **esiteks**, organisatsioonide juriidiline ja raamatupidamislik nõustamine Tallinnas EMSLi tegevbüroos, **teiseks**, väljasõidukonsultatsioonid erinevates maakondades, mille alusel on väljatöötatud MTO-sid puudutav raamatupidamine, maksustamine, juriidilised küsimused käsitlevad infomaterjalid ning **kolmandaks** koostöö arendamine kolmanda ja avaliku sektori vahel. Projekti raames toimus veebruaris '99 ümarlaud Riigikokku kandideerivate erakondade esindajatega.

Projekti tulemusel sõlmisid Eesti eri valdkondade katusorganisatsioonid koostöökokkulepe, mille alusel organisatsioonide tegevjuhid võtsid endale kohustuse informeerida teisi katusorganisatsioone oma tegevusest, koordineerida oma tegevust kõigi lepingu osapooltega strateegilistes plaanides ja otsustes ning tulevikku kavandades ning viima omavahelised suhted professionaalsele tasandile, mis võimaldab vastutada oma tegevuse ja kohustuste täitmise eest. Eelpool nimetatud tegevuse korraldamiseks on kutsutud kokku **Eesti Mittetulundusorganisatsioonide Konsultatiivnõukogu**, kuhu kuulub 10 eri valdkondade katusorganisatsiooni.

Eesti erakondade ja mittetulundusühenduste vahel sõlmiti 14. detsembril 1999.a. Riigikogu ruumes **Koostöömemorandum**, mille alusel on osapooled võtnud endale kohustuse ühiselt välja töötada ja 2000. aastal Riigikogule esitada **kodanikuühiskonna arengu kontseptsioon**. Osapooled on moodustanud omavahelise kontakti hoidmiseks ja kodanikuühiskonna edendamisele suunatud ideede väljatöötamiseks regulaarselt toimiva **Koostöökoja**. Koja tegevuse eesmärgiks on välja töötada soovitusel ja ettepanekud, haaramaks organiseerunud elanikkonda aktiivselt Eesti riigi ees seisvate probleemide lahendamisse.

Projekti raames on alustanud Eesti mittetulundusvaldkondade katusorganisatsioonid ühissektori strateegia väljatöötamist 1999.a sügisel. Strateegia eesmärgiks on saada ülevaade kuidas näevad mittetulunduslike ühenduste katusorganisatsioonid kolmanda sektori rolli ühiskonnas: millised peaksid olema organisatsioonide suhted nii riigi kui ka kõigi teiste organisatsioonidega ning kuidas soovivat teoks teha.

Strateegia esimene versioon peaks valmima ja avalikustatakse 2000.a. kevadel.

Projekti rahastab ÜRO Arenguprogrammi Eesti Esindus.

Forum Syd

Rootsi materjalide põhjal läbi 10 organisatsiooni tegevuse analüüs ja hindamine. Analüüsi eesmärgiks oli "katsetada" rootslate materjali ning teha sellesse vastavalt Eesti oludele ja kogemusele muudatused.

Täiendatud materjal on aluseks Forum Sydi vahendusel, SIDA poolt rahastavate Eesti-Rootsi MTÜde ühisprojektide analüüsiks ja hindamiseks. Eesti organisatsioonide hindamine on EMSLi ja Forum Sydi vahelise kokkuleppe alusel EMSLi ülesanne, tegevust rahastab Forum Syd.

1999. aasta parimad

Koostöös Avatud Eesti Fondiga korraldati juba neljandat aastat järjest aasta parima mittetulundusühingu, sihtasutuse, sponsori ja annetaja avalik konkurss. Konkursile esitati seltse, ühinguid, liite, heategevusfonde, firmasid ning eraisikuid, kes oma tegevuse ja toetustega on aidanud kaasa humaanse kodanikuühiskonna kujunemisele.

Kandidaate esitati eelmiste aastatega võrreldes rohkem ja esindatus tegevusvaldkonniti oli mitmekülgsem.

Parimaks mittetulundusühinguks osutus

Noorteklubi "Händikäpp", mis on tegutsenud aktiivselt selle nimel, et puudega inimesed muutuksid võimalikult iseseisvaks, aktiivsemaks ja arvestatavateks ühiskonna liikmeteks.

1999. aasta oluline saavutus oli isikliku abistaja teenuse käivitamine ja selle idee propageerimine üle Eesti.

Parim sihtasutus:

Eesti Rahvuskultuuri Fond kultuuri järjepideva toetamise eest läbi aastate, mille oluliseks osaks on ettevõtjate kaasamine allfondide kaudu kultuuri ja kodanikualgatuse toetamisse.

Parim ettevõtjast sponsor:

AS Pere Leib. Pikaajalise toetuse eest puuetega inimeste ühendustele ja spordiorganisatsioonidele, mis suuremalt jaolt on tähendanud oma toodete kinkimist, kuid ka rahalisi toetusi.

Parim eraisikust sponsor:

Neeme Järvi. Enam kui miljonikroonise toetuse eest Eesti Muusikaakadeemiale, millega andis eeskuju kõigile missioonitundega varakatele inimestele.

Esmakordselt tõsteti esile konkursi käigus parim vabatahtlik, kelleks osutus Rudolf Linnaste kolmeaastase entusiastliku vabatahtliku töö eest mitmes organisatsioonis ja seitsme noore toomise eest vabatahtliku tegevuse juurde.

V.Rahvusvaheline koostöö

EMSLi peamiseks koostööpartneriks välismaal on Euroopa Fondide Keskus peakorteriga Brüsselis, oma alaprogrammiga Orpheus. Tegemist on mittetulunduslike organisatsioonide informatsiooni- ja tugikeskuste võrgustikuga, kuhu kuulub 32 keskust 27 maalt. 1998. a valiti Orpheuse juhatusse ka EMSLi esindaja.

Teistest koostööpartneritest vajaksid esile tõstmist T[ehhi Mittetulundusorganisatsioonide Keskus (ICN), Leedu Mittetulunduslike Organisatsioonide Tugikeskus (NISK), Läti NGO Keskus, Soome Valitsusväliste Arenguabiorganisatsioonide Liit (KEPA), Rootsi arengukoostööga tegelevate valitsusväliste organisatsioonide keskus "Forum Syd", Kesk- ja Ida-Euroopa Vabatahtlike Keskuste võrgustik, ülemaailmne kodanike ühendus CIVICUS peakorteriga New Yorgis ja Euroopa mittetulunduslike organisatsioonide toetuskeskus CEAVA – peakorteriga Strasbourgis.

Aruande koostas:

Kadri Kopli

EMSL juhataja